

نه جيبه مه محمود يه كيگه له هه لسوراوه ديارهكاني بزوتنه وهی ژنان

له نه مړوی کوردستاندا

به پررسي پرژوهه کانی ژنانه له ریکخراوی گه شه پیدانی مه دهنیه ت. به پیویستمان زانی وهک سایتی بو پیشه وه به سهری بکهینه وهو له سهر مه سه له ی ژنان له کوردستاندا بزانی له سهر رهوشی ژنان له کوردستاندا چی ده لیت.

وه بو ئاشناکردنی زیاتری خوینه ران به هه لسوراوانی ژنان له کوردستاندا به چهند پرسیاریک به سهرمان کرده وه. فهرموون ئیوهو گفتووگوویه کی تایبته له گه ل نه جيبه محمود.

پ1/ ژنان له کوردستاندا رۆژانه پروبه روی توندوتیژی ده بنه وه. ئهم مهوجه توندوتیژیه رۆژبه رۆژ له زیادبووندا یه. توهوکاری ئهم زیادبوونی توندوتیژیه ده گه رینیتته وه بو چی؟

و1/ رۆشنیری تاک و کومه لگه:

نزمی ئاستی رۆشنیری چ له سهر ئاستی تاک چ له سهر ئاستی کومه لگا، ئاستیک که نه گه یشتوته ئه و ئاسته ی که ژن وهک مرۆفیک سهیر بکات.

□ په روه رده:

په روه رده له خیزان یاخود له قوتابخانه و له کومه لگا به گشتی کاریگه ری گه وره ی هه بوه له به ره مه یانی که سیته یه ک یاخود بونه وه ریکی لاواز، نه بونی بره و به خود، بره و بون به جیاوازی ره گه زی

□ داب و نه ریت:

زالبونی عه قلیه تی عه شایه ری، به که م سهیرکردن و سوکایه تی به ژن، مامه له کردن به ژن بو چاره سهری کی شه، سهیرکردنی ژن وهک شه ره فی بنه ماله و پاراستنی ئابروی بنه ماله.

□ ئابوری:

به شداری کردنی ژن له بواری ئابوری لاوازه بویه هه ژاری ژن له روی ئابوریه وه رۆلی هه بوه.

یاسا:

یاسا یه کیگ له بنه ما هه ره سه ره کیه کانه که فاکته ریک بوه بو دروستکردنی ئه و جیاکاری و لاوازیه ی ژن له کومه لگا، هه ره ئه مه شه بوته هو ی ئه وه ی که ژن وهک کالایه ک سهیر بکریت و نه توانیت داوکی له مافه کانی خو ی بکات.

پ2/ له توانن چون کار بو چاره سهری مه سه له ی ژنان بکه ن له کوردستاندا خاله بنه ره تیه کانی ئهم چاره سهره جيبه؟

و2/ * گوپینی هه مو ئه و یاسایانه ی ژن به پله دوو داده نی.

* دانانی یاسای سزادان تایبته به توندوتیژی و کوشتنی ژن.

* سازدانی کوپوکوبونه وه ی فراوان له سه ره جم شارو شاروچکه کان و گه ره که شه عبیه کان.

* کوپونه وه ی فراوان و به رده وام له نیوان ریکخراوه کان، ده زگاکانی حکومت بو به رزکردنه وه ی ئاستی رۆشنیری و دانانی سنور.

* دروستکردنی که مپینی راگه یانندن و بونی کوپونه وه ی به رده وام له نیوانیان له پینا و هه لمه تیکی رۆشنیری، له سه ره جم که ناله کانی راگه یانندنه کان، ته له فریوون، رادیو، رۆژنامه کان، گو قاره کان، بونی ته نسیق و دانانی پلانی دریرخایه ن

* دروستکردنی تیمیکی گه رۆک، تیمی شانوگه ری، بلا و کردنه وه ی پۆسته ر و نامیلکه

* دانانی به‌نامه‌یه‌کی تاییه‌ت له قوتابخانه‌کان

* زیادکردن و خویندنی مهنه‌جی مافی مروّف له قوتابخانه‌کان بو ئاستیکی باشتتر و فراوانتر

پ/3 ده کریت بزوتنه‌وهی ژنان بکه‌ین به هیزیکی تۆکمه و به‌ره‌یه‌کی یه‌کگرتوو به بیروپرای جیاوازیسه‌وه، بو به‌رگرتن به ره‌شه کوژی ژنان؟

و/3 به‌لای بزوتنه‌ی ژنان و ریکخراوه‌کانی کۆمه‌لی مه‌ده‌نی ئه‌توانی وه‌ک هیزیک تۆکمه و به‌ره‌یه‌کی یه‌کگرتوو کاربکه‌ن و کردوشیانه بو پووبه‌پووبونه‌وه‌ی هه‌ر جوړه دیارده‌یه‌کی دور له مروّفایه‌تی و شارستانی ، به‌تاییه‌تی پیشیلکردنی مافه‌کانی ژنان ، نمونه‌ش له بارانه‌وه زوړن هه‌ر وه‌ک (پیکهینانی ناوه‌ندی هاوبه‌ش له‌سالی 1998_2004) پیکهینانی گروپی هه‌لوئیست 2006 و پیکهینانی که‌مپینی داکوکی له مافه مه‌ده‌نی و یاسایه‌کانی ژنان 2007 و هه‌روه‌ها توپری هاوبه‌شی ژنان و چه‌ندین کاری تر به‌لام هه‌موو ئه‌مانه ئه‌گه‌ر پالپشتی نه‌کرین له‌پرویی مادی و مه‌عنه‌وییه‌وه هه‌ر ناتوان له 100% سه‌رکه‌وتو بن به‌لام ئه‌توانن تا راده‌یه‌ک کاریگه‌ری دابنێ له ناچارکردنی ده‌سه‌لات بو به‌رگرتن ، هه‌ر فشاری ئه‌م ریکخراوه‌کانی که‌مپینه‌وه بو هه‌وی ئه‌وه‌ی که ده‌سه‌لات ناچاربکات به‌پویه‌په‌رایه‌تیه‌ک بو به‌دواداچونی کیشه‌کانی ژنان و توندوتیژی دروست بکات. هه‌رچه‌نده دانانی شوینه‌کان و که‌سه‌کان تا راده‌یه‌ک به‌پیی خواستی ریکخراوه‌کان نییه ، بوونی برپا و ئینتیما به‌مافه‌کانی مروّف و به‌تاییه‌تی مافه‌کانی ژنان له لایه‌ن ئه‌وه که‌سه‌نه‌ی دانه‌نرین له و به‌پویه‌په‌رایه‌تیانه له جوړ و شیوازی کار کردنیان ئه‌گوریت ، ئه‌توانین بلین ئه‌مه سه‌ره‌تایه‌که و ئه‌توانری ئه‌م به‌پویه‌په‌رایه‌تیه‌که به‌هول و به‌شداری هه‌موو ئه‌وه که‌مپین و گروپانه به‌هیز بکریت و پلانی هه‌بیت له به‌دواچون بو هه‌موو جوړه پیشیل کارییه‌کی مافه‌کانی ژنان جا له هه‌ر کۆبیه‌ک بیت .

پ/4 هه‌لسوراوانی کۆنفرانسی دژی توندوتیژی ژنان له سلیمانی کیبوون ؟ قسه‌که‌رانی ئه‌م کۆنفرانسه کیبوون ؟ ئاماده‌بوون چۆن بوو؟ تو چۆنی هه‌لده‌سه‌نگینی؟

و/4 هه‌لسوراوانی کۆنفرانسی دژی توندوتیژی دژی ژنان له سلیمانی که‌مپینی داکوکی له مافه مه‌ده‌نی و یاساییه‌کانی ژنان و توپری دوعا بون . قسه‌که‌رانی هه‌ر نوینه‌رایه‌تی ئه‌وه دوو شوینه بون که کاک ئاسۆ نوینه‌ری توپری دوعا ، منیش وه‌ک که‌مپینی داکوکی له مافه مه‌ده‌نی و یاساییه‌کانی ژنان .

ئه‌وه‌ی مایه‌ی خو‌شحالی بوو ئاماده‌بونی نوینه‌رو ئه‌ندامانی کۆنفرانس که به‌پراستی که‌سانیکی دیار و شاره‌زا له بواره جیا‌جیا‌کانی په‌یوه‌ست به مه‌سه‌له‌کانی ژنان و له‌سه‌ر ئاستیکی باش گه‌توگۆ کرا له گروپ و وړک شوپه‌کان که‌به‌سه‌ر (3) به‌ش دابه‌ش کرابوون وه‌ک (یاسایی، شپه‌ته‌ره‌کان ، راگه‌یانده‌کان) دواتریش تا ئیستا به دواچوون له‌سه‌ر برپاره‌کانی کۆنفرانس ئه‌کریت ، وه‌ک که‌مپینی راگه‌یاندن، که ئه‌م که‌مپینه به هاوکاری که‌نال‌ه‌کانی راگه‌یاندن و چه‌ندین که‌سایتی دیار، بو ماوه‌ی یه‌ک هه‌فته له سه‌رجه‌م که‌نال‌ه‌کانی راگه‌یاندن وه‌ک روژنامه و گوڤار و ته‌له‌فزیوون و رادیوکان هه‌لمه‌تیکی باش کرا له‌سه‌ر توندوتیژی دژی ژنان سیمینار و میزگرد و چاوپیکه‌وتنی جوړاوجوړ یان سازدا ، وه ئیستا که‌مپینی یاسایی ژنان که‌هه‌ر سه‌ر به‌که‌مپینی داکوکی له مافه مه‌ده‌نی و یاساییه‌کانی ژنانه و به‌رده‌وامه له به‌دواچون بو دانانی یاساییه‌کی مه‌ده‌نی که مافه‌کانی ژنانی تیا پاریزراوبیت و ببیته رېگر له‌به‌رده‌م ئه‌وه بئ مافی و به‌که‌م سه‌یرکردن و توندوتیژییه‌یی دژی ژنان ده‌کریت .

نه‌جیبه مه‌حموود

بەربەرسى پروژەكانى ژنان لە رېكخراوى گەشەپيادانى مەدەنىيەت

2007-10-9

سليمانى

ئامادەکردنى / ئاسۆ گۆران

پەيامنئىرى سائىتى بۆ پيئشەوه